

**HUDUDLARDA ZAMONAVIY
KORXONLARNING INVESTITSION
FAOLIYATINI TAHLILIIY
STRATEGIYALARINI RIVOJLANTIRISH**

Boboraxmatov Murodjon Axmat o'g'li,
Xalqaro Innovatsion Universiteti magistranti

**DEVELOPMENT OF ANALYTICAL
STRATEGIES FOR THE INVESTMENT
ACTIVITIES OF MODERN
ENTERPRISES IN THE REGIONS**

Boborakhmatov Murodjon Akhmat ogli,
Master's student, International Innovative University

**РАЗВИТИЕ АНАЛИТИЧЕСКИХ
СТРАТЕГИЙ ИНВЕСТИЦИОННОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОВРЕМЕННЫХ
ПРЕДПРИЯТИЙ В РЕГИОНАХ**

Боборахматов Муроджон Ахмат оглы,
магистрант Международного инновационного
университета

E-mail:

murodbekaxmadovich3@gmail.com

Orcid: 0009-0008-5976-4968

Doi:

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18768015>

Annotatsiya. Ushbu maqolada hududlarda faoliyat yuritayotgan zamonaviy korxonalarining investitsion faoliyatini boshqarishda tahliliy strategiyalar (data-driven yondashuv, portfel tahlili, risk–rentabellik balansini optimallashtirish, benchmarking va prognoz modellari)ni joriy etish masalalari o'rganildi. Tadqiqotda investitsion faollikni baholash uchun moliyaviy (ROI, ROA, WACC, likvidlik), ishlab chiqarish (quvvatlardan foydalanish, texnologik yangilanish), hududiy (infratuzilma indeksi, logistika xarajatlari), hamda institutsional (imtiyozlar, huquqiy barqarorlik) indikatorlar tizimi taklif qilindi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, investitsion qarorlarni hudud kesimida tahliliy indikatorlar va ko'p mezonli baholash asosida qabul qilish korxonaning investitsiya samaradorligi va barqarorligini oshiradi. Maqola yakunida korxonalar va mahalliy boshqaruv organlari uchun amaliy tavsiyalar berildi.

Kalit so'zlar: investitsion faoliyat, hududiy rivojlanish, tahliliy strategiya, risk boshqaruvi, portfel, prognoz, KPI, benchmarking.

Abstract. This article examines the implementation of analytical strategies (data-driven approach, portfolio analysis, risk–return optimization, benchmarking, and forecasting models) in managing the investment activities of modern enterprises operating in regions. The study proposes a system of indicators for assessing investment activity, including financial (ROI, ROA, WACC, liquidity), production (capacity utilization, technological renewal), regional (infrastructure index, logistics costs), and institutional (incentives, legal stability) metrics. The findings indicate that making investment decisions based on analytical indicators and multi-criteria assessment at the regional level enhances the efficiency and sustainability of enterprise investments. The article concludes with practical recommendations for enterprises and local authorities.

Keywords: investment activity, regional development, analytical strategy, risk management, portfolio, forecasting, KPI, benchmarking.

Аннотация. В данной статье исследуются вопросы внедрения аналитических стратегий (*data-driven* подход, портфельный анализ, оптимизация баланса риск–доходность, бенчмаркинг и прогнозные модели) в управление инвестиционной деятельностью современных предприятий, функционирующих в регионах. В исследовании предложена система индикаторов для оценки инвестиционной активности, включающая финансовые (ROI, ROA, WACC, ликвидность), производственные (использование мощностей, технологическое обновление), региональные (индекс инфраструктуры, логистические издержки), а также институциональные (льготы, правовая стабильность) показатели. Результаты показывают, что принятие инвестиционных решений на основе аналитических индикаторов и многокритериальной оценки в региональном разрезе повышает эффективность и устойчивость инвестиций предприятия. В заключении статьи даны практические рекомендации для предприятий и органов местного управления.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, региональное развитие, аналитическая стратегия, управление рисками, портфель, прогнозирование, KPI, бенчмаркинг.

KIRISH.

Hududlar iqtisodiy o‘rinishining barqarorligi va raqobatbardoshligini ta’minlashda zamonaviy korxonalar investitsion faoliyati muhim strategik omil hisoblanadi. Investitsiyalar ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, asosiy fondlarni yangilash, texnologik modernizatsiya, raqamli transformatsiya hamda energiya tejamkor yechimlarni joriy etish orqali korxonaning bozor ulushini oshirish va mahsulot tannarxini pasaytirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, hududlarda investitsion faollikning oshishi yangi ish o‘rinlari yaratish, mahalliy budjet tushumlarini ko‘paytirish, eksport salohiyatini mustahkamlash va infratuzilma rivojini jadallashtirish kabi ijtimoiy-iqtisodiy natijalarga olib keladi. Shu bois investitsion jarayonlarni faqat korxonada doirasida emas, balki hududiy iqtisodiy tizim tarkibiy qismi sifatida ko‘rib chiqish zarur. So‘nggi yillarda investitsiya muhitini yaxshilash, sanoatni diversifikatsiya qilish va hududlarni kompleks rivojlantirish masalalari ko‘plab mamlakatlarda ustuvor yo‘nalishga aylangan. Biroq hududlar kesimida investitsion jarayonlar bir xil sur‘atda kechmaydi: transport-logistika imkoniyatlari, energiya ta’mini barqarorligi, yer resurslari va infratuzilma sifati, kadrlar salohiyati, ichki bozor sig‘imi hamda institutsional sharoitlar (imtiyozlar, ruxsat berish tartiblari, shartnoma ijrosi) hududdan hududga farqlanadi. Natijada bir hududda investitsiya loyihalari tez va yuqori samaradorlik bilan amalga oshsa, boshqa hududda xuddi shunday loyiha yuqori risk, qo‘shimcha xarajat va uzoq muddatli qaytish davriga ega bo‘lishi mumkin. Demak, investitsion qarorlar qabul qilishda hududiy omillarni chuqur tahlil qilish va ularni korxonaning ichki moliyaviy holati bilan integratsiyalashgan holda baholash ilmiy va amaliy jihatdan dolzarbdir. Amaliyot shuni ko‘rsatadiki, hududlarda ko‘plab korxonalarda investitsion faoliyatni boshqarish yetarli darajada tahliliy yondashuvga tayanmaydi. Investitsiya loyihalari ko‘pincha tajriba, qisqa

muddatli foyda yoki subyektiv qarashlar asosida tanlanadi, natijada kapital qo'yilmalar samaradorligi kutilgan darajaga chiqmaydi. Bunga bir qator omillar sabab bo'ladi: birinchidan, korxonalarda investitsion tahlil bo'yicha metodikalar va standart KPI (kalit samaradorlik ko'rsatkichlari) to'liq shakllanmagan; ikkinchidan, risklarni baholashda sezgirlik tahlili, scenariy tahlili va diversifikatsiya kabi zamonaviy usullar doim ham qo'llanilmaydi; uchinchidan, ma'lumotlar sifatining pastligi yoki tahliliy kompetensiyalar (moliyaviy modellash, prognozlash, portfel yondashuvi) yetishmasligi investitsion boshqaruv qarorlarining aniqligini pasaytiradi. Shuningdek, hududiy infratuzilma va institutsional sharoitlarni o'lchaydigan indikatorlar korxonada ichki tahlil tizimiga yetarlicha kiritilmagani ham muhim muammo hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, "tahliliy strategiya" tushunchasi investitsion boshqaruvda alohida ahamiyat kasb etadi. Tahliliy strategiya deganda investitsion qarorlarni raqamli ma'lumotlar, ko'rsatkichlar tizimi, solishtirma tahlil (benchmarking), ko'p mezonli baholash hamda prognoz modellari asosida shakllantirish va boshqarish yondashuvi tushuniladi.

METODOLOGIYA.

2.1. Tadqiqot dizayni va yondashuvi

Mazkur tadqiqot hududlarda zamonaviy korxonalarining investitsion faoliyatini tahliliy strategiyalar asosida rivojlantirish masalasini o'rganishga qaratilgan bo'lib, **konseptual-amaliy** dizaynga ega. Tadqiqotda investitsion boshqaruv nazariyasi, hududiy iqtisodiyot yondashuvlari hamda korxonada moliyasiga oid metodlar uyg'unlashtirildi. Tadqiqotning metodologik asosini quyidagi yondashuvlar tashkil etadi:

➤ **Sistemali yondashuv:** investitsion faoliyat korxonaning ichki (moliyaviy barqarorlik, pul oqimi, texnologik holat) va tashqi (hududiy infratuzilma, bozor sig'imi, institutsional sharoit) omillari bilan o'zaro bog'liq tizim sifatida ko'rib chiqildi.

➤ **Ko'rsatkichlar (indikatorlar) yondashuvi:** investitsion faoliyatni o'lchash va solishtirish uchun KPI va indekslar tizimi shakllantirildi.

➤ **Data-driven (ma'lumotga asoslangan) boshqaruv:** investitsion qarorlarni faqat subyektiv qarashlar emas, balki o'lchanadigan indikatorlar, baholash shkalalari va prognoz modellari asosida qabul qilish konsepsiyasi qo'llandi.

➤ **Ko'p mezonli baholash (MCDM):** investitsion strategiya tanlashda bir nechta mezon (rentabellik, risk, likvidlik, hududiy imkoniyat, institutsional qo'llab-quvvatlash) bir vaqtning o'zida hisobga olindi.

2.2. Tadqiqot obyekti va tahlil darajalari

Tadqiqot obyekti sifatida hududlarda faoliyat yuritayotgan **zamonaviy korxonalar**ning investitsion faoliyati, ya'ni kapital qo'yilmalarni rejalashtirish, moliyalashtirish, loyihalarni tanlash va monitoring qilish jarayonlari qaraladi. Tahlil uch darajada amalga oshirildi:

1. **Korxonalar darajasi** — moliyaviy natijalar, pul oqimi, ishlab chiqarish quvvatlari, modernizatsiya darajasi.
2. **Loyiha darajasi** — investitsion loyihaning NPV/IRR kabi ko'rsatkichlari, risklar, qaytish muddati, resurs ta'minoti.
3. **Hudud darajasi** — infratuzilma, logistika, bozor, kadrlar salohiyati, institutsional sharoit.

Bu uch daraja birgalikda o'rganilgani investitsion qarorlar sifatini oshiruvchi integratsiyalashgan tahlil modelini yaratishga xizmat qiladi.

2.3. Ma'lumotlar va axborot bazasi (konseptual)

Tadqiqot metodologiyasida foydalanilishi mumkin bo'lgan axborot manbalari quyidagilar sifatida belgilandi:

- korxonalar moliyaviy hisobotlari (balans, foyda-zarar, pul oqimlari);
- ishlab chiqarish va texnologik ma'lumotlar (quvvat, uskunalarning yoshi, energiya sarfi);
- hududiy statistika va infratuzilma ko'rsatkichlari (logistika, energiya ta'minoti, bozor sig'imi);
- institutsional ma'lumotlar (imtiyozlar, ruxsat jarayonlari, DXSh mexanizmlari).

Amaliy qo'llashda bu ma'lumotlar korxonalar ichki ERP/1C tizimlari, hududiy statistika organlari, tarmoq hisobotlari va so'rovnomalar orqali jamlanishi mumkin.

NATIJALAR.

3.1. Indiktorlar tizimi asosida investitsion faoliyatni baholash natijalari

Tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan 4 blokli indikatorlar tizimi (moliyaviy, texnologik, hududiy, institutsional) investitsion faoliyatning hudud kesimidagi farqlarini aniqlash va korxonalar strategiyasini asoslash imkonini berdi. Tahlil natijalari investitsion samaradorlikka ta'sir etuvchi omillar bir-biri bilan uzviy bog'liqligini ko'rsatdi: masalan, moliyaviy barqarorlik (pul oqimi, DSCR) yuqori bo'lgan korxonalarda modernizatsiya investitsiyalari tezroq o'zini oqlaydi; hududiy logistika xarajatlari ulushi katta bo'lgan sharoitda esa rentabellik (ROI) pasayish tendensiyasini namoyon qiladi.

Indikatorlar kesimida quyidagi "eng ta'sirchan yo'nalishlar" ajratildi:

- **Logistika va infratuzilma omillari:** transport masofasi, energiya uzluksizligi va ombor-logistika quvvatlari investitsiya qaytish muddatini (payback) bevosita qisqartiruvchi omil sifatida namoyon bo'ldi. Bu holat ayniqsa xomashyo va tayyor mahsulot tashishga yuqori xarajat talab qiladigan tarmoqlarda (masalan, qurilish materiallari, oziq-ovqat, kimyo) kuchli seziladi.
- **Pul oqimi barqarorligi:** operatsion pul oqimi (OCF) va DSCR ko'rsatkichlari yuqori bo'lgan korxonalarda investitsion loyihalar bo'yicha moliyalashtirish narxi pasayishi (WACC kamayishi) kuzatilib, natijada loyiha qiymati va daromadlilik oshadi.
- **Texnologik modernizatsiya darajasi:** asosiy fondlar yangilanish koeffitsienti yuqori bo'lgan korxonalarda mehnat unumdorligi oshishi, energiya sig'imi kamayishi va tannarx pasayishi orqali investitsiya samaradorligi ortishi aniqlandi.
- **Institutsional sharoitlar:** ruxsat berish jarayonlari tezligi, imtiyozlardan foydalanish imkoniyati va shartnoma ijrosi barqarorligi investitsiya riskini sezilarli darajada kamaytiradi. Bu omillar moliyaviy natijalarga to'g'ridan-to'g'ri emas, balki **risk–xarajat** kanali orqali ta'sir qiladi.

Shu tariqa, natijalar investitsion faoliyatni “faqat moliyaviy ko'rsatkichlar” bilan baholash yetarli emasligini, hududiy va institutsional komponentlar ham yakuniy natijani belgilashini ko'rsatdi.

3.2. ITS indeksi bo'yicha korxonalarni toifalash natijalari

Normallashtirilgan indikatorlar va vaznlar asosida hisoblangan **ITS (Investitsion Tahliliy Strategiya) indeksi** korxonalarni investitsion imkoniyat va tayyorgarlik darajasiga ko'ra guruhlashga xizmat qildi. Natijada korxonalar shartli ravishda 3 toifaga ajratildi:

1) ITS yuqori toifa (*innovatsion va tez o'sishga tayyor korxonalar*)

Bu guruh korxonalarida quyidagi xususiyatlar ustun:

- OCF barqaror, DSCR yetarli, qarzdorlik yuki nazoratda;
- texnologik yangilanish tendensiyasi kuchli, quvvatlardan foydalanish darajasi nisbatan yuqori;
- hududiy infratuzilma va bozorga chiqish imkoniyatlari qulay (logistika xarajatlari ulushi nisbatan past);
- institutsional qo'llab-quvvatlashdan foydalanish darajasi yuqori.

Natija: bu toifada “kengaytirish + eksport + yuqori texnologiya” yo'nalishidagi loyihalar yuqori samaradorlikka ega bo'lishi kutiladi.

2) ITS o'rtacha toifa (*muvozanatli modernizatsiya ehtiyojidadagi korxonalar*)

Ushbu korxonalarda:

- moliyaviy barqarorlik qoniqarli, biroq pul oqimida mavsumiy tebranishlar mavjud;
- texnologik bazada eskirish elementlari bo‘lib, bosqichma-bosqich yangilash talab etiladi;
- hududiy sharoitlar o‘rtacha: logistika va infratuzilma muammolari qisman mavjud;
- institutsional omillar ta’siri o‘rtacha.

Natija: bu toifa uchun eng maqbul yondashuv — bosqichma-bosqich investitsiya, energiya tejamkorlik, raqamlashtirish (ERP, logistika optimallashtirish) hamda risklarni scenariy asosida boshqarish.

3) *ITS past toifa (risk yuqori va barqarorlikni mustahkamlash zarur bo‘lgan korxonalar)*

Bu guruhda:

- pul oqimi zaif yoki beqaror, DSCR past bo‘lishi mumkin;
- asosiy fondlar eskirgan, quvvatlardan foydalanish past;
- logistika xarajatlari ulushi yuqori (hududiy cheklovlar kuchli);
- institutsional to‘siqlar (ruxsat, yer masalalari, hamkorlik mexanizmlari) tez-tez uchrashi mumkin.

Natija: bu toifa uchun yirik kengaytirish investitsiyalari yuqori riskli bo‘lib, avvalo “barqarorlashtirish” (likvidlikni tiklash, xarajatlarni qisqartirish, replacement investitsiya) strategiyasi ustun bo‘lishi kerak.

3.3. Investitsion strategiyalar samaradorligi bo‘yicha natijalar

ITS natijalaridan kelib chiqib, investitsion strategiyalarni qo‘llash bo‘yicha quyidagi xulosalar shakllandi:

- **Tez o‘shish strategiyasi** (ITS yuqori) korxonaga bozor ulushi va daromadni tez oshirish imkonini beradi, ammo bu holatda risklarni boshqarish uchun pul oqimlari prognozi va risk limitlari (Debt/Equity, DSCR) qat’iy joriy qilinishi talab etiladi.
- **Muvozanatli modernizatsiya** (ITS o‘rtacha) strategiyasi eng “universal” yondashuv sifatida namoyon bo‘lib, investitsiya samaradorligini barqaror oshiradi va riskni boshqariladigan darajada ushlab turadi. Bu strategiyada energiya tejamkor texnologiyalar va raqamlashtirish tannarxni pasaytirish orqali ROI o‘shishiga xizmat qiladi.

- **Barqarorlikni saqlash** (ITS past) strategiyasi qisqa muddatda o‘shishni keskin oshirmasligi mumkin, biroq korxonaning moliyaviy xavfsizligini tiklaydi, bankrotlik riskini kamaytiradi va kelgusida modernizatsiya uchun “fundamental baza” yaratadi.

Umuman olganda, strategiya tanlashda ITS indeksining qo‘llanishi investitsion qarorlarni tizimli va asosli qabul qilishga olib keladi.

MUHOKAMA.

Ushbu tadqiqot natijalari hududlarda zamonaviy korxonalarining investitsion faoliyatini rivojlantirishda “tahliliy strategiya” yondashuvi hal qiluvchi omil ekanini tasdiqlaydi. Ya’ni investitsion qarorlar faqat kapital resurslari mavjudligi bilan emas, balki ushbu resurslarni qaysi loyihaga, qaysi hududiy sharoitda va qanday risk limitlari asosida yo‘naltirish bilan samarador natija beradi. Taklif etilgan indikatorlar tizimi hamda ITS indeksi investitsion faoliyatni korxonaga ichki imkoniyatlari va hududiy omillar integratsiyasi asosida baholash imkonini yaratdi. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, investitsion samaradorlik ko‘pincha “ko‘p omilli” tabiatga ega bo‘lib, moliyaviy ko‘rsatkichlar (ROI, OCF, DSCR) hududiy infratuzilma va institutsional muhit (logistika, energiya, imtiyozlar, ruxsat jarayonlari) bilan birgalikda tahlil qilingandagina real boshqaruv qaroriga aylanishi mumkin.

Birinchidan, muhokama qilinayotgan asosiy jihat — investitsion faollikni oshirishga ta’sir etuvchi omillar ichida **hududiy infratuzilma va logistikaning** kuchli roli bilan bog‘liq. Tadqiqot natijalarida logistika xarajatlari ulushi investitsiya qaytish muddatiga (payback) bevosita ta’sir qilishi ko‘rsatildi. Bu holat iqtisodiy mantiq bilan ham mos: masofa uzoqligi, transport tarmoqlarining yetarli rivojlanmaganligi yoki energiya uzilishlari ishlab chiqarish tannarxini oshiradi, natijada investor uchun kutiladigan pul oqimlari barqarorligi pasayadi. Shuning uchun hududlarda investitsiya jalb qilish va korxonalar investitsion faolligini kuchaytirishda transport-logistika yo‘laklarini rivojlantirish, energiya ta’minotini barqarorlashtirish, sanoat zonalarini infratuzilmasini modernizatsiya qilish kabi omillar strategik darajada ko‘rib chiqilishi zarur.

Ikkinchidan, investitsion boshqaruvning markazida turuvchi masala — **pul oqimining barqarorligi**. Tadqiqotda OCF va DSCR ko‘rsatkichlari yuqori bo‘lgan korxonalarda investitsiya resurslariga kirish osonlashishi, moliyalashtirish narxi (WACC) pasayishi va shuning hisobiga investitsiya loyihalari qiymati oshishi asoslandi. Bu natija shuni anglatadiki, investitsiya faolligini oshirish uchun korxonalar avvalo operatsion samaradorlik, aylanma mablag‘lar boshqaruvi, debitorlik/kreditorlikni tartibga solish orqali pul oqimini sog‘lomlashtirishi kerak. Aks holda, hatto hududiy sharoitlar qulay bo‘lsa ham, moliyaviy barqarorligi past korxonaga yirik modernizatsiya investitsiyalarini yuqori risk bilan amalga oshiradi.

Uchinchidan, natijalar texnologik modernizatsiya va raqamlashtirishning investitsion samaradorlikka ta’sirini kuchli omil sifatida tasdiqlaydi. Asosiy fondlar eskirgan korxonalarda energiya sig‘imi yuqori, quvvatlardan foydalanish past bo‘lishi kuzatiladi, bu esa investitsiya samaradorligiga salbiy ta’sir qiladi. Aksincha, bosqichma-bosqich modernizatsiya, energiya tejankor texnologiyalar va raqamli

boshqaruv (ERP/MES/CRM) joriy etilishi tannarxni kamaytirish, resurs yo‘qotishlarni qisqartirish va ishlab chiqarish rejalashtirish aniqligini oshirish orqali investitsiya qaytishini tezlashtiradi. Demak, investitsion strategiya tanlashda “kapital qo‘yilmalar hajmi”dan ko‘ra “texnologik samaradorlikni oshirish” indikatorlari muhimroq bo‘lishi mumkin.

To‘rtinchidan, institutsional omillar investitsion faoliyatga ko‘pincha “bilvosita”, ammo kuchli ta’sir ko‘rsatadi. Ruxsat berish jarayonlarining murakkabligi, yer ajratishdagi kechikishlar, shartnoma ijrosi bo‘yicha noaniqliklar investor riskini oshiradi va loyiha xarajatlarini ko‘paytiradi. Shuning uchun hududiy boshqaruv organlari nuqtai nazaridan investitsiya muhitini yaxshilash — bu faqat imtiyoz berish emas, balki tartib-taomillarni soddalashtirish, shaffoflikni kuchaytirish, “bir darcha” tamoyilini takomillashtirish, sanoat zonalarida servis xizmatlarini kengaytirish orqali amalga oshirilishi lozim. Korxonalar nuqtai nazaridan esa imtiyozlar, DXSh imkoniyatlari va hududiy dasturlardan foydalanish uchun huquqiy va tahliliy kompetensiyani rivojlantirish talab etiladi.

XULOSA.

Ushbu ilmiy maqolada hududlarda zamonaviy korxonalarining investitsion faoliyatini oshirish va uni samarali boshqarish masalasi tahlil qilinib, investitsion qarorlar qabul qilish jarayonini kuchaytiruvchi **tahliliy strategiyalarni** rivojlantirish zarurligi asoslab berildi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, investitsion faollikni yuqori darajaga olib chiqish faqat moliyaviy resurslar hajmiga bog‘liq emas, balki kapital qo‘yilmalarni **qaysi yo‘nalishga, qaysi hududiy sharoitda, qanday risk chegaralarida** va qaysi boshqaruv instrumentlari orqali yo‘naltirish masalasi bilan chambarchas bog‘liqdir. Shuning uchun investitsion boshqaruvni kompleks ko‘rinishda — korxonaning ichki imkoniyatlari hamda hududning infratuzilma va institutsional sharoitlari integratsiyasi asosida tashkil etish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarbdir.

Maqolada investitsion faoliyatni baholash uchun taklif etilgan indikatorlar tizimi (moliyaviy, ishlab chiqarish-texnologik, hududiy va institutsional bloklar) korxonalarining investitsion tayyorgarligi va investitsiya samaradorligiga ta’sir qiluvchi omillarni tizimli ravishda aniqlash imkonini berdi. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, investitsiya samaradorligida eng katta ta’sir kuchiga ega omillar qatoriga **pul oqimining barqarorligi (OCF), qarzga xizmat ko‘rsatish qobiliyati (DSCR), kapital qiymati (WACC), logistika xarajatlari va infratuzilma holati, shuningdek institutsional tartib-taomillar (imtiyozlar va ruxsat jarayonlari)** kiradi. Demak, investitsion faoliyatni faqat rentabellik ko‘rsatkichlari (ROI, ROA)

bilan baholash cheklangan bo‘lib, hududiy va institutsional omillarni ham qamrab oluvchi yondashuv investitsion qarorlarning aniqligi va samaradorligini oshiradi.

Tadqiqotda ishlab chiqilgan **ITS (Investitsion Tahliliy Strategiya) indeksi** korxonalarini investitsion imkoniyat va risk darajasi bo‘yicha guruhlash, mos strategiyani tanlash va resurslarni optimal taqsimlashga xizmat qiluvchi amaliy mexanizm sifatida asoslandi. ITS orqali korxonalar shartli ravishda “tez o‘shish”, “muvozanatli modernizatsiya” va “barqarorlikni saqlash” strategiyalariga ajratilishi, investitsion qarorlarni “barcha korxonalar uchun bir xil yechim”dan chiqarib, **moslashtirilgan strategik boshqaruvga** o‘tish imkonini yaratadi. Bu holat investitsion risklarni kamaytirish, investitsiya loyihalarini ustuvorlashtirish va kapital qo‘yilmalarni eng samarali yo‘nalishlarga yo‘naltirish nuqtai nazaridan muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Damodaran, A. Investment Valuation. Wiley.
2. Porter, M. Competitive Advantage. Free Press.
3. Ross, S., Westerfield, R., Jaffe, J. Corporate Finance. McGraw-Hill.
4. UNIDO. Industrial Development Report (tegishli yillar).
5. World Bank. Doing Business / Enterprise Surveys (tegishli yillar).